

Wiadomości

Środa, 8 lutego 2023

Obchody 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego (1863-2023) w Wieliczce

Przed tablicą wartę zaciągnęła Jednostka 2077 Związku Strzeleckiego Kraków w składzie: dowódca - starszy strzelec Karol Błoński, wartownicy: strzelec Szymon Wójtowicz i strzelec Kamil Dudziak. Przybycie warty zawdzięczamy Hubertowi Cora, który jest zastępca dowódcy tej jednostki i członkiem KPW. Prezes KPW przypomniała historię powstania. Powstanie Styczniowe, to powstanie narodowe przeciwko Rosji, które wybuchło w nocy z 22/23. 01. 1863 r. i objęło tereny Królestwa Polskiego, Litwę, Białoruś, i część Ukrainy. Przyspieszone zostało przez brankę czyli przymusowy pobór Polaków do wojska rosyjskiego według listy przygotowanej przez policję. Ten nakaz był iskrą do wybuchu powstania. Rozpoczęte zostało przez Centralny Komitet Narodowy („czerwonych”), przekształcony w Tymczasowy Rząd Narodowy. Rząd wydał Manifest, w którym wzywał wszystkie narody dawnej Rzeczypospolitej do walki o wolność (wydał dekrety uwłaszczeniowe). W marcu 1863 r. do powstania przystąpili „biali”, którzy zdobyli przewagę w Rządzie Narodowym. Dyktatorzy powstania: Ludwik Mierosławski, Michał Langiewicz, od X.1864 r. Romuald Traugutt. Ostatnie walki - jesień 1864 r. Powstańcy - ok. 200.000 ochotników- stoczyli ok 1200 potyczek z wojskiem rosyjskim. Powstanie zakończyło się klęską powstańców. W sierpniu 1865 r. w cytadeli warszawskiej zostali straceni: Romuald Traugutt i jego towarzysze: Jan Jeziorański, Rafał Krajewski, Józef Toczyski, Roman Żuliński. Do wiosny 1865 r. walczył ostatni oddział powstańczy dowodzony przez księdza Stanisława Brzózkę, który po klęsce także został stracony. Według szacunków w powstaniu zginęło blisko 30.000 jego uczestników, ponad 7000 dostało się do niewoli, za udział w powstaniu stracono 669 osób i ponad 38.000 zesłano na Syberię, kilka tysięcy przymusowo wcielono do rosyjskiego wojska. W Królestwie Polskim szlachcie, której udowodniono udział w powstaniu, skonfiskowano ponad 1660 majątków, nałożone kontrybucje osiągnęły 20 mln. rubli. Następnie wspomniała, że tablica na Domu Przedpogrzebowym w Wieliczce powstała w 1938 r. w 75. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego z inicjatywy ówczesnego burmistrza Wieliczki Józefa Jagielskiego (1890-1951), nauczyciela. Do Urzędu Miasta zgłoszono 23 imiona i nazwiska powstańców styczniowych i te osoby zostały upamiętnione na tablicy. Czytamy na niej: „1863 22 I 1938 Tomasz Borzęcki, Stanisław Bączewski, Jan Bogda, Wojciech Chełmecki, Jan Ciepły, Władysław Ciepły, Błażej Hysko, Ludwik Kolasa, Kasper Jamróż, Tytus Klemensiewicz, Roman Krupa, Seweryn Łempicki, Kazimierz Sałacki, Ignacy Makomaski, Karol Malinowski, Józef Olesiak, Szczęsny Pachel, Marcin Rembacz, Szymon Rupik, Zygmunt Urasiński, Józef Zieliński, Karol Zięba, Adam Znański. PAMIĘCI BOHATERÓW POWSTANIA STYCZNIOWEGO - WIELICZKA.” Poniżej tablicy Stanisław Stawarczyk, umieścił tablicę z nazwiskami odnalezionych przez siebie powstańców i informacjami o nich. Są to: Ludwik Ablewicz, Józef Baran, Aleksander Bittmar, Wincenty Chowaniec, Józef Cistowski, Stefan Cześniakiewicz, Wincenty Gałczyk, Feliks Gniazdowski, Ludwik Gołuchowski, Sebastian Grotyński, Tomasz Lauer, Antoni Lipowicz, Bronimir Łaguna, Julian Łukasiewicz, ks. Ignacy

Oskard, Michał Różycki, Edward Sadowski, Eustachy Szczeniowski, Apolonia Taborska z d. Czop, Klemens Tomaszewicz, Franciszek Turza, Artemon Weiss, Marcin Witarowski, Franciszek Włodarczyk, Jan Włodarczyk, Mikołaj Zagórski, Ludwik Zoll. Dziękujemy.

Jadwiga Duda zaprezentowała zebrany zeszyt 127 „Biblioteczki Wielickiej” (2013 r.), który opracowała po 182 spotkaniu „Wieliczka-Wieliczanie” pt. „W 150 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego (1863-2013) - wieliczanie w Powstaniu Styczniowym” jakie odbyło się w Wieliczce w sali „Magistrat” 30.01.2013 r. Uroczystość 23.01.b.r. na wielickim cmentarzu była w działalności KPW 124 spotkaniem z cyklu „Mnie Ta Ziemia od innych droższa”. Zebrani w intencji powstańców styczniowych odmówili modlitwy: „*Ojciec Nasz..Zdrowaś Mario...Wieczne odpoczywanie...*”. Zaśpiewali Hymn Narodowy „Jeszcze Polska nie zginęła...”, a następnie złożyli u podnóża tablicy wiązańki kwiatów i znicze - kolejno: Adam Marek Panuś, sekretarz Gminy Wieliczka, Tadeusz Luraniec, przewodniczący Rady Miejskiej w Wieliczce i Antoni Sowa, dyrektor Zarządu Cmentarza Komunalnego w Wieliczce, w imieniu poseł na Sejm RP: Piotr Siemczonek, radni miejscy: Stanisław Dziedzic i Kazimierz Windak, Henryk Gawor, v-ce starosta wielicki i Rafał Ślęczka, sekretarz starostwa, z ramienia 2077 Jednostki Związku Strzeleckiego: plutonowy Hubert Cora zastępca dowódcy JS 2077 Kraków i strzelec Jarosław Cora z Sekcji Administracji Jednostki, Marek Skubisz i Rafał Zadak z Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, delegacje: Zarządu i Rady Osiedla H. Sienkiewicza-A. Asnyka-W. Pola w Wieliczce: Piotr Marzec, Maria Nawrot, członek KPW, Józef Wróbel, Stowarzyszenia „Klub Przyjaciół Wieliczki”: Marta Borowiec, Stanisława Cygankiewicz, Halina i Marian Dylągowie, Anna Kisiel, Jan Matzke, Wanda Polan, Marian Sipióra, Krystyna Wróbel. Prowadząca uroczystość zaprosiła Leona Nejczyka, ucznia trzeciej klasy Prywatnego LO OO. Franciszkanów w Wieliczce do odczytania imion i nazwisk powstańców umieszczonych na tablicy. Następnie kwiaty złożyły delegacje szkół: Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kazimierza Wielkiego: Maria Wącowska, Miłosz Flak, Tomasz Mróz pod opieką dr Jakuba Pieczary, członka KPW, nauczyciela historii; Szkoły Podstawowej nr 3 im. Mikołaja Kopernika z klasy VIII-ej: Alicja Adamska, Magdalena Astachów, Magdalena Gawor, Piotr Jan Jania, Justyna Jarotek, Mikołaj Adam Kania, Mikołaj Kopiniak, Weronika Łyko, Rafał Marchewka, Michał Wojciech Mikuła, Krzysztof Kacper Milka, Michał Sarama, Julia Joanna Śliwa, Tomasz Wiech, , Amelka Wojnarowicz, Aleksandra Zemełka pod opieką nauczycielki Marzeny Nawrockiej, klasa VI ze Szkoły Podstawowej nr 2 pod opieką nauczycielki Izabeli Malickiej oraz siedmiu uczniów klasy trzeciej Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego Franciszkanów w Wieliczce - znicze składali Julian Sienkiewicz i Michał Sosenska pod opieką Dariusza Tańculi, nauczyciela historii. Na zakończenie uroczystości wykonano wspólne zdjęcie, na którym obok wyżej wymienionych są krewni powstańców: Ewa i Stefan Lisowie z rodziny powstańca Tomasza Borzęckiego, Józef Bogda z rodziny Jana Bogdy, Wanda Polan z rodziny Szymona Rupika, Anna Gallas-Dropińska prawnuczka powstańców z kieleckiego oraz Ewa Kupiec. Następnie udano się na grób Józefa Jagielskiego, burmistrza Wieliczki w latach 1934-1939, w kwaterze (kw.) X a i groby powstańców styczniowych: Zygmunta Urasińskiego w kw. XIII, Błażeja Hyszko w kw. XIV, Wojciecha Chełmeckiego w kw. XIII, Edwarda Kolasy w kw. XI, Karola Malinowskiego w kw. IV, Seweryna Junoszy Łempickiego w kw. III, którym opiekuje się Szkoła Podstawowa nr 3 w Wieliczce, Jana Bogdy i Jacka Białyni-Rzepeckiego w kw. I, Józefa Zielińskiego w kw. I,

będącego pod opieką Prywatnego LO Ojców Franciszkanów w Wieliczce, Władysława Ciepłego w kw. I. Na każdym z grobów Marek Skubisz kładł czerwoną różę, zapalono znicz i odmawiano modlitwę: *„Wieczne odpoczywanie racz mu dać Panie a światłość wiekuista niechaj Mu świeci. Niech odpoczywa w pokoju wiecznym Amen”*. Przy grobach powstańców były biało-czerwone tabliczki z rokiem 1863 wykonane przez Stanisława Stawarczyka. S. Stawarczyk odkrył na naszym cmentarzu jeszcze grób Kazimierza Sałackiego zmarłego w 1915 r., w kw. Xa, rząd 9, grób 3 - Dziękujemy. Uroczystość zorganizowała i prowadziła niżej podpisana. Dziękuję Lucjanowi Rówińskiemu, dyrektorowi Szkoły Podstawowej nr 1, Bożenie Juszkiewicz, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2, Elżbiecie Obal-Dyrek, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 w Wieliczce za wyrażenie zgody na udział nauczycieli i uczniów w obchodach 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego na wielickim cmentarzu. Przebieg uroczystości fotografowali: Regina Chlebda ze Starostwa w Wieliczce, Tomasz Adamek z Urzędu Miasta i Gminy Wieliczka (foto), Józef Wróbel oraz Michał Mikuła i Jan Matzke dla KPW.

Opracowała Jadwiga Duda